



## Kvalitet i praksisnær forskning

Marit Honerød Hoveid

Kjære lesere av Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk (UP), vi har nå ferdigstilt enda et nummer av tidsskriftet, som er tredje årgang av UP. Så langt tenker vi at tidsskriftet har sin rettmessige plass. Den jevne og økende tilgangen av artikler som sendes tidsskriftet er en klar indikasjon på det, og samtidig ser vi at antallet fulltekstvisninger av publiserte artikler ligger opp mot og over 2000 i siste halvdel av 2020. Det betyr at det er behov for et sted å publisere tverrfaglig fra feltet utdanning og praksis. Men hva betyr det å skrive en vitenskapelig artikkel som har utdanning og praksis som tema? Hvilke krav stilles til praksisnær forskning?

Som hovedredaktør skulle jeg ønske vi kunne gi et entydig svar på det. Innenfor lærerutdanningene (skole og barnehage), hvor mange av artiklene til UP kommer fra, er det tradisjon for å drive utviklingsarbeid og evaluering av ulike sider ved utdanningen – det være seg undervisningen eller praksisen. Dette er viktig arbeid for å videreutvikle utdanningene. Vi i redaksjonen ser at noen av artiklene som kommer inn, er preget av at denne overgangen fra å beskrive og drøfte utviklingsarbeid til å skrive en praksisnær forskningsartikkel er en bøyg. Det finnes ikke ett enkelt svar på hva som gjør et utviklingsarbeid til et vitenskapelig prosjekt – men jeg tror vi med sikkerhet kan si at den som jobber i feltet, må gjøre seg opp en mening om dette. Akademikere opererer med ulike standarder for hva som er god forskning. Gitt en avvisning er det alltid fristende å si at den negative vurderingen skyldes at de som leste (fagfellene) ikke forstår seg på den tradisjonen en skriver innenfor. Vi i redaksjonen i Nordisk tidsskrift for utdanning og praksis ønsker å være åpne for ulike måter å skrive fram en praksisnær studie som en vitenskapelig artikkel. Uansett tradisjon, er det imidlertid mulig å si noe om hvilke krav som stilles til en vitenskapelig artikkel, til hva som er et godt håndverk og ikke. Av egen erfaring vet jeg at det tar tid, mye frustrasjon og hardt arbeid for å utvikle denne formen for kunnskap.

Marit Honerød Hoveid,  
Norges teknisk-  
naturvitenskapelige  
universitet (NTNU).  
E-post: [marit.hoveid@ntnu.no](mailto:marit.hoveid@ntnu.no)

De håndverksmessige sidene ved vitenskapelig forskning utvikles med andre ord gjennom erfaring.

For å hjelpe forfattere til å møte de kravene som redaksjonen setter til en vitenskapelig artikkel innenfor tidsskriftets interessefelt, har vi laget en forfatterveiledning. I denne finnes en lenke med råd til forfattere. Den er ikke ment som en utfyllende anvisning, men nettopp som råd som kan være til hjelp i utformingen av artikkelen. Her finner du også en lenke til AERAs standarder for både samfunnsvitenskapelig og humanistisk utdanningsforskning. Dette er *retningslinjer* som angir de forhold en må ha et reflektert og begrunnet forhold til som forsker i arbeidet med å skrive en vitenskapelig artikkel. Måten du samler inn empiriske data, måten du behandler disse på og deretter beskriver prosessen på er avgjørende for hvorvidt en studie fremstår som et godt håndverksmessig arbeid, og dermed som troverdig. Retningslinjene har anvisninger om hvordan du bygger opp en vitenskapelig artikkel og hva som må med. Det betyr for eksempel at dersom du har en plan om å skrive en vitenskapelig artikkel på grunnlag av et utviklingsarbeid du deltar i, bør du før du starter opp, tenke igjennom hvordan du skal samle inn datamaterialet som skal danne grunnlaget for studien. Et gjentakende trekk ved flere av studiene UP avviser er at datamaterialet fremstår som tynt. Dette er et mulig forbedringsområde for praksisnær forskning.

Et annet aspekt som vi ser kan skape utfordringer i praksisnær forskning, er nærheten til feltet. Hvis du f.eks. vil drøfte et undervisningsopplegg der du både har vært underviser og sensor, kan det være vanskelig å skille mellom de ulike rollene. Når en jobber i en slik kontekst, som underviser, evaluerer og forsker, forutsetter det at en reflekterer over hvilke data en får og hva slags innsikt disse kan gi. Dette handler om noe mer enn at en er på innsiden av et felt; det handler om at de som er informanter står i et avhengighetsforhold til deg som underviser. Selv om du som forsker og underviser tenker at du kan skille mellom de to rollene, er det ikke sikkert dine informanter kan det. Kravene til selvrefleksivitet er stor i slike studier.

Dette er kun eksempel på to ulike forhold som jeg tenker at forskere innenfor praksisnær forskning må ha et avklart forhold til, altså: hvordan jeg får et datamateriale som muliggjør en troverdig analyse, og hvordan jeg håndterer avhengighetsrelasjoner i feltet jeg studerer. Begge deler vil ha innvirkning, og bør derfor være gjennomtenkt på designstadiet. Når jeg peker på disse to aspektene ved praksisnær forskning, er det ut fra et inntrykk jeg sitter igjen med etter å ha lest mange innsendte artikler – dette er to områder der flere artikler viser at de har svakheter.

Da UP laget *råd til forfattere* ([se her](#)) var det fordi tidsskriftet får inn mange artikler som avvises før de går ut til fagfelleevaluering, såkalt 'desk reject'. Som forsker selv, vet jeg at det å få avvist en artikkel alltid er et hardt slag. En avvisning er en melding om at dette ikke er bra nok, ikke engang bra nok til å sendes ut til fagfelleevaluering. Samtidig vet jeg nå som hovedredaktør at det er svært få artikler som går direkte videre til fagfelleevaluering. De aller fleste artiklene innsendt til UP får en tilbakemelding fra redaksjonen med noen klare råd om forbedringer – før vi tar en avgjørelse om de skal sendes ut til fagfeller. Dette gjør vi blant annet for å skjerme fagfellene våre, de

som deltar i den store publiseringsdugnaden for meg og deg, for unødvendig arbeid. Men mange innsendte artikler blir også avvist i denne første leserunden i redaksjonen. Det er de artiklene der vi ser at veien fram er for lang, forfatteren er rett og slett ikke «ferdig-forsket», eller at vi vurderer at studiens materiale og tilnærming ikke er egnet. Hvis du lurer, så ligger vår avvisningsrate nå på rundt 60 %, kanskje litt høyere i 2021. Dette kunne forklares med at vi er en streng redaksjon, kanskje noen mener at vi setter urimelige krav før en artikkel skal kunne fagfelleverdes og publiseres. Til vårt forsvar tror jeg ikke det er tilfelle. Vårt bidrag som redaksjon er en liten brikke i en større sammenheng, der vår oppgave er å publisere kvalitativt god forskning. Hvordan forskningsprosessen er satt opp og kvalifikasjonene forskerne har, ligger utenfor vår kontroll. Vår oppgave er å vurdere det produktet vi får tilsendt. Og vil du ha enda et velment råd – det er tre enkle ting du som forfatter kan sørge for å ha gjort: 1) å anonymisere fila som lastes opp, 2) å språkvaske manus og 3) å følge APA 7 (se UPs forfatterveiledning). Dette løser ikke de substansielle sidene som er pekt på over, men det viser om en holder orden på arbeidet en leverer fra seg. Det var pekefingeren for nå – eller kanskje det var et hjertesukk fra en redaktør som har sett seg lei på at det slurves med noe det burde være enkelt å holde orden på.

Dette nummeret av UP består av 5 artikler. Artikkelen *Tolkemedierte gruppearbeid mellom elever med talt og tegnet språk* av Sigrid Slettebakk Berge (NTNU) belyser hvordan lærere kan legge til rette for tolking av gruppearbeid mellom elever med talt og tegnet språk. Det empiriske materialet for studien er fra videregående skole og hennes analyser viser «betydningen av at lærerne lager tydelige rammer for samtalene som oppstår når elevene arbeider med oppgaver, at de må tenke på hvordan de organiserer det fysiske læringsmiljøet og at de må sette sammen grupper der elevene er fortrolig med hverandre og tolkens tilstedeværelse».

Hilde Sofie Fjeld og Lin Elisabet Sandhaug Ramberg (Høgskolen i Østfold) har skrevet om *Skoleledernetverk som arena for læring og støtte*. Det stilles krav og forventninger til skoleledere som gjør at det å ha et nettverk med andre ledere må antas å ha en positiv innvirkning og kanskje også bidra til lederrekruttering i skolen. Dette er noe tidligere forskning på feltet stadfester. Denne studien bekrefter at «samarbeidet i ledernetverkene virker utviklende og støttende for deltakerne når det gjelder å lede det langsiktige, planmessige arbeidet med skoleutvikling og i håndtering av mer rutinemessige driftsoppgaver». Både internt innenfor de ulike nettverkene og i forhold til samarbeidet med skoleeier ser nettverkene ut til å ha en viktig funksjon.

I artikkelen *Studenter og underviseres forventning og erfaring med bruk av læringsplattformen Blackboard ved NTNU*, av Mari-Ann Letnes, Ingrid Guldhaug Kalfoss (NTNU) og Aurora Elisabeth Killerud (Sørumsand videregående skole), drøftes bruken av en digital læringsplattform. Denne studien ble gjennomført før pandemien inntraff i 2020. Artikkelens forskningsspørsmål er: «Hvilke forventninger og erfaringer har studenter og undervisere ved NTNU med Blackboard (Bb) som læringsplattform i implementeringsfasen?» Ved at vi kaller Bb og andre slike plattformer for læringsplattformer indikeres det at de representerer noe mer enn et sted for å

lagre informasjon, levere og kommentere på oppgaver. I denne studien ble læringsplattformen studert i forhold til tre hoveddimensjoner: som læringsverktøy, kommunikasjonsverktøy og produksjonsverktøy. Resultatene var noe nedslående, Bb ble hovedsakelig sett på som et «lagringssted for informasjon». Hvorvidt disse plattformene har fått utvidet sitt virkeområde etter pandemien, som vi med sikkerhet vet har resultert i eksplosjon i bruk av digitale ressurser, står igjen å finne ut av.

Inger Heidi Ulleberg, Kari Sjøhelle Jevne og Ingvil Øien (Oslo Metropolitan University) har gjort en litteraturstudie av: *Why and how? Case-based teaching (CBT) in interprofessional and interdisciplinary education*. Hvordan og hvorfor bidrar kasusbasert undervisning, at en i undervisningssammenheng jobber med utgangspunkt i reelle kasus? Intuitivt kan en tenke at det må ha en positiv innvirkning på de studerende at de kan få jobbe med utgangspunkt i reelle kasus, at det vil gi bedre nærhet til den profesjonen en utdanner seg innenfor. Forfatterne sier at: «Artikkelen diskuterer hvordan CBT ved å ta utgangspunkt i realistiske, praksisnære situasjoner legger til rette for aktive læringsstrategier, noe som igjen kan fremme metalæring knyttet til relasjonell aktørkompetanse og kritisk tenkning. Slik kan CBT forberede studentene på å håndtere problemer de vil møte som profesjonsutøvere».

Den sist publiserte artikkelen i dette nummeret er skrevet av Pauline Book (Høgskolen i Innlandet). Den handler om: *Fra lytting til skriving i naturfag: Utforsking av en litterasitetsaktivitet i flerspråklige klasser på mellomtrinnet*. «I denne artikkelen utforskes en aktivitet som legger til rette for at mellomtrinns elever lytter, diskuterer, skriver og samarbeider om å rekonstruere en naturfaglig tekst. Aktiviteten er utformet etter inspirasjon fra en diktogloss-aktivitet og har som mål å bidra til å bygge en integrert fag-, språk- og tekstkompetanse». Studien underbygger det at deltagelse og samarbeid rett og sett kan ha noe for seg. Resultatene fra denne studien drøftes i lys av «The Literacy Engagement Framework» og teorier om bruk av språklige støttestrukturer for å styrke arbeidet med læring i fag.

Da gjenstår det bare å si god lesing!